

נכון ליום: ה' באדר ב' תשפ"ב, 8.3.2022

תקנון מכונים ומרכזים למחקר

תקנון זה מנוסח בלשון זכר מטעמי נוחות בלבד, אך כל האמור בתקנון משמעו לנשים ולגברים כאחד

1 כללי

א תקנות אלה חלות על מכון מחקר פנים אוניברסיטאי (להלן: "המכון") על פי סעיף 28 של תקנון הסנט, ועל מרכזי מחקר המוקמים באוניברסיטה, למעט מרכזים דוגמת מרכזי מינרואה הפועלים מכוח תקנונים נפרדים, ולמעט מרכזים שאינם קשורים ישירות לפעילות מחקרית שוטפת, דוגמת מרכז לחלוקת מלגות. כל מקום בתקנון זה שמצוין בו "מכון" מתייחס גם ל"מרכז".

ב הגדרת מכון מחקר

מכון מחקר הינו מסגרת מחקרית לחוקר או חוקרים בכירים מפקולטה אחת או יותר. המכון פועל לקידום נושא או שטח מחקר מסוים אשר מיוצג באוניברסיטה, או שברצונה שיהיה מיוצג בה. בראש המכון יעמוד חבר סגל אקדמי בכיר כמפורט בסעיף 3 (א) להלן, ולצדו יפעל ועד מנהל אקדמי בהתאם למפורט בסעיפים 5 ו-6 לתקנון זה.

ג מטרת המכון

- (1) לקדם ולטפח את רמת המחקר באוניברסיטה על ידי פעילות מחקרית בנושא מוגדר בעל חשיבות מדעית, בתחום העיוני או השימושי.
- (2) להוציא לאור פרסומים, לקיים סמינריונים, כינוסים מדעיים, ימי עיון וכיו"ב.
- (3) לפתח מחקרי צוות.
- (4) להעניק מתקציביו מלגות לתלמידי מחקר ולהשתתף ברכישת אמצעים הנדרשים לפיתוח המחקר, כגון: ספרים, מחשבים וציוד מדעי, לפי הצורך.
- (5) לעסוק בכל פעילות שמקדמת את המחקר בתחום של המכון.

ד שייכות אקדמית-ארגונית

בדרך כלל ישתייך המכון לפקולטה או לפקולטות. מכון יכול גם שיהיה לתקופה קצובה, כלל אוניברסיטאי ובכפיפות לרקטור, כאשר תחומי המחקר שבמסגרתו חוצים מחלקות ופקולטות. הוועדה המרכזת תקבע את המועד להעברת מכון כזה לפקולטה או לפקולטות. חוקרי המכון ישוייכו למחלקות-האם שלהם בכל הנוגע למינוייהם, פרסומיהם וכד'. הקרדיט האקדמי להנחיה ולפרסום יינתן על פי רוב משרתו האקדמית של חבר הסגל. מינויים והעלאות בדרגה לחברי הסגל, שרוב המינוי שלהם הוא במכון, ייעשו דרך אחת הפקולטות על פי שיקול דעתו של הרקטור.

ה במקרים חריגים ובהמלצת הרקטור, רשאית הוועדה המרכזת לשנות את השייכות האקדמית-ארגונית של המכון.

ו המכון יכול לרכז בתוכו חברי סגל בעלי מינוי באוניברסיטה מיחידות אקדמיות שונות, חוקרים ועובדים מינהליים וטכניים, וכן לפתח תשתית ומתקני עזר לשם ביצוע מטרותיו.

ז תקציב

מכון יוקם רק אם הובטחו לו מקורות מימון בהיקף שייקבע על ידי הנהלת האוניברסיטה. תקציבית, המכון ינהל על פי תקנות האוניברסיטה ונהליה, כפי שייקבעו מעת לעת.

2 הצעה להקמת המכון ואישורה

- א יוזמי המכון יהיו בדרך כלל קבוצת אנשי סגל באוניברסיטה, המעוניינים בפיתוח נושא או שטח מחקר או פרסומים בתחום התעניינותם.
- ב יוזמה להקמת המכון יכולה לבוא גם מהנשיא, מהרקטור ומדקן הפקולטה, ובלבד שתימצא קבוצת חוקרים בעלי מינוי אקדמי באוניברסיטה המעוניינים בפיתוח הפעילות המוצעת למכון.
- ג הצעה להקמת המכון תכלול:
- (1) שם מוצע למכון, תיאור הנושא, אופי הפעילות המחקרית, מטרות המחקר וחשיבותו.
 - (2) הצעת השייכות האקדמית וההשתייכות הארגונית של המכון.
 - (3) שמו של חבר הסגל המוצע לעמוד בראש המכון (להלן: "ראש המכון").
 - (4) שמם של חברי הסגל אשר ירכיבו את הוועד המנהל האקדמי של המכון.
 - (5) שמם של חוקרים בעלי זיקה ועניין לתחום המחקר, שישתתפו במחקרי המכון.
 - (6) הגדרת יעדי התפוקות המחקריות (כינוסים, פרסומים מדעיים וכו') של המכון.
 - (7) פירוט מסגרת תקציבית שנתית מינימלית לקיום המכון.
- ד כאשר יובטחו מקורות מימון להקמת המכון יביא הרקטור את ההצעה להקמת המכון לדין בוועדה לקידום מחקר אשר תעביר המלצתה לאישור הוועדה¹ המרכזת בכפיפות¹ לתקנוני האוניברסיטה ולנהליה, כפי שייקבעו מעת לעת.
- ה הוועדה המרכזת תמנה תת-ועדה למכונים ומרכזים שסמכויותיה ותחומי פעילותה יוגדרו בנוהל שיאושר על ידי הוועדה המרכזת.²
- ו מינוי ראש המכון וחברי הוועד המנהל האקדמי של המכון יהיו בסמכות הוועדה המרכזת על פי הצעת דקן הפקולטה שהמכון משייך אליה ולפי המלצת ועדת מכונים ומרכזים.^{1 2}
- ז המכון יחדל להתקיים על פי החלטת הסנט בהתאם לתקנון הסנט, סעיף 8.
- בהמלצת הרקטור ובכפוף לתנאי החוזה שנחתם עם הגורם המממן, רשאית הוועדה המרכזת לבטל מכון בנסיבות הבאות:
- (1) אם המימון המיועד להקמה לא נתקבל באוניברסיטה, במלואו או בחלקו.
 - (2) אם נתברר שהמכון אינו ממלא את יעדיו כנאמר בסעיף 1 (ג) לתקנון זה. מילוי היעדים כולל גם הגשת דו"חות תקופתיים כמפורט בסעיף 9 ומילוי תנאי הגורם המממן להקמת המכון.
- ח המכון יפעל לפי התקנות והנהלים הנקבעים על ידי שלטונות האוניברסיטה והסנט וכפיפותו האקדמית והמינהלית היא כשל כל יחידה אקדמית אחרת. נהלים מיוחדים לגבי מכון המשויך זמנית לרקטור, כאמור בסעיף 1 (ד) ייקבעו על ידי הוועדה המרכזת.

3 ראש המכון, מינויו ופקיעת כהונתו

- א הוועדה המרכזת תמנה^{1 2} כראש מכון^{2 1} חבר סגל אקדמי בעל שם בתחום המחקר שהמכון עוסק בו. ראש המכון יהיה בעל מינוי אקדמי קבוע באוניברסיטה, במסלול הרגיל,¹ מדרגת פרופ' חבר ומעלה. בהמלצת הרקטור, תוכל הוועדה המרכזת למנות גם מי שאינו עומד באחד הקריטריונים דלעיל.⁴
- המינוי הראשון לראש מכון יהיה בדרך כלל לתקופה של שלוש שנים,² וניתן יהיה להאריכו על ידי החלטת הוועדה המרכזת לתקופת כהונה נוספת בת שלוש שנים.^{1 2} ניתן יהיה להאריך את הכהונה מעבר לשש שנים בכפוף לנוהל מרכזים ומכונים.²

- ב לא יעמוד חבר סגל בראשו של יותר ממכון אחד. ^{2 1}
- ג יצא ראש המכון לשבתון או לחל"ת לתקופה של עד שנה אחת, ניתן יהיה למנות לו מ"מ. ^{2 1} מניין תקופת המינוי של ראש מכון יכלול תקופות שבתון וחל"ת.
- ד אם לא ימצא מועמד ראוי לכהן כראש מכון, ¹ ניתן יהיה ² למנות "מ"מ לראש המכון", בדרגת מרצה בכיר לפחות במסלול הרגיל, ¹ ובעל קביעות באוניברסיטה, כדי לקיים את פעילותו, וזאת בכפוף לאמור בסעיף 2 (i). ^{2 1} המינוי יהיה לשנה וניתן יהיה להאריכו לתקופה של שנה אחת בכל פעם, אך לא יותר מתקופה מצטברת של שלוש שנים. בהמלצת ועדת המשנה למכונים ומרכזים ובהמלצת הרקטור, תוכל הוועדה המרכזת למנות במקרים חריגים גם מי שאינו עומד באחד הקריטריונים דלעיל. ⁵
- ה ראש המכון, באישור הרקטור, יהיה זכאי לתשלום של גמול תפקיד בהתאם לקריטריונים שייקבעו על ידי ועדת מכונים ומרכזים. ²
- ² ו הוועדה המרכזת תהיה רשאית להפסיק את מינויו של ראש מכון גם בתוך תקופת המינוי, אם הורשע בעבירה פלילית או משמעתית, אם אינו ממלא את תפקידיו או אם לדעת הוועדה המרכזת המכון איננו פעיל ואי הפעילות הנה תוצאה של מעשיו או מחדליו של ראש המכון. במקרה של הפסקת מינוי, תמנה הוועדה המרכזת ראש מכון אחר.

4 תפקידי ראש המכון

- א ראש המכון יהיה אחראי:
- (1) לקיום מחקר ברמה נאותה בתחום שהמכון עוסק בו.
 - (2) לעידוד פעילות מחקרית מתוך תקציב המכון.
 - (3) לרכישת אמצעים הנדרשים לביצוע ולפיתוח המחקר במכון, כגון ספרים, מחשבים, ציוד מדעי וכד'.
 - (4) לדיווח שנתי על פעילותו האקדמית של המכון.
 - (5) להגשת הצעת התקציב, לפיקוח על עמידה במסגרת התקציב שאושרה, ולדיווחים על השימוש בתקציב.
 - (6) לניהול האקדמי והמינהלי של המכון.
 - (7) לייצוג המכון כלפי האוניברסיטה וכלפי חוץ בכפוף לנוהלי האוניברסיטה כפי שיהיו מעת לעת.
 - (8) למילוי כל התנאים שהוסכמו עם הגורם המממן בחוזה ההקמה.
- ב ראש המכון ידאג לכך שבכל פרסום של עבודה מדעית, כנס מדעי, יום עיון, טקס מלגות וכו', שנעשה במסגרת הפעילות של המכון, יצוינו השייכות האקדמית של המכון ושל החוקר, ותרומת המכון.

5 מינוי ועד מנהל אקדמי ויו"ר

- א הוועדה המרכזת תקבע קריטריונים לאיזה מכון יתמנה ועד מנהל אקדמי ולאיזה מכון לא יתמנה ועד מנהל אקדמי. חברי הוועד המנהל האקדמי יהיו מבין כלל חברי הסגל האקדמי הבכיר באוניברסיטה, במסלול הרגיל בעלי קביעות, שהם בדרך כלל מדרגת מרצה בכיר ומעלה, או מומחים בתחום הרלוונטי לפעילות המכון. ⁶ מספר חברי הוועד המנהל האקדמי יהיה כמפורט בנוהל ועדת מכונים ומרכזים, באישור הוועדה המרכזת. ⁶ המינוי ייעשה על ידי הוועדה המרכזת, בהמלצת הדקן וועדת מכונים ומרכזים, ³ והוא יהיה לשלוש שנים עם אפשרות הארכה. הן המינוי והן ההארכה ייעשו על פי האמור בסעיף 2 (i). הדקן או נציג מטעמו וראש המכון יהיו חברים בוועד

המנהל האקדמי של המכון בתוקף תפקידם.¹

- שינוי מינויים או חידושים בהרכב הוועד המנהל האקדמי כתוצאה משבתון, חל"ת, פרישה, תום כהונה וכו', הינם בסמכות הוועדה המרכזת או הדקן, בכפוף לאמור בסעיף 2 (ו).¹
- ב הוועדה המרכזת תמנה³¹ את יו"ר הוועד המנהל האקדמי מבין חבריו, בכפוף לאמור בסעיף 2 (ו).¹
- ג אם לא יתמנה ועד מנהל אקדמי, יקבל דקן הפקולטה אליה משתייך המכון¹ את הסמכויות המוקנות בתקנון זה לוועד המנהל האקדמי. כאשר המכון משויך ליותר מפקולטה אחת, תקבע הוועדה המרכזת לאיזה דקן יוענקו סמכויות הוועד המנהל.¹

6 תפקידי הוועד המנהל האקדמי

- יו"ר הוועד המנהל האקדמי יכנס את הוועד המנהל לפחות פעם בשנה. הישיבה תתקיים בתוך חודש ממתן ההודעה על התקציב. על פי דרישת הגורם המממן, או שניים מחברי הוועד המנהל האקדמי או ראש המכון, יכנס הוועד המנהל האקדמי לישיבות נוספות. הוועד המנהל ידון ויאשר את הנושאים האלה:
- א המדיניות לגבי מחקרים ופעילויות אקדמיות של המכון.
- ב תקציב הפעילויות של המכון בהתאם להקצבה שהוקצתה למטרה זו על ידי הנהלת האוניברסיטה, והגורם המממן כאמור בסעיף 1 (ז), וסכומים נוספים שיגויסו ממקורות אחרים.
- ג מינויים אקדמיים או מינהליים, לפני העברתם לאישור הגופים המתאימים באוניברסיטה, בתהליכים ובנהלים הקיימים.
- ד הדו"ח השנתי, כולל דו"ח ביצוע התקציב (ראה סעיף 9).
- ה דיוני הוועד המנהל והחלטותיו יירשמו בפרוטוקול שיהיה פתוח לעיונם של חברי הוועד המנהל.
- ו אם לא נקבע למכון ועד מנהל יהיה הדקן מוסמך לאשר את הנושאים המנויים בסעיפים (א)-(ד).

7 המכון והאוניברסיטה

- א באישור ראש המכון, המכון יהיה פתוח לחוקרים של המחלקות מהאוניברסיטה אשר להן עניין מדעי בתחום המחקר שבו עוסק המכון.
- ב המחלקות באוניברסיטה והמכון ישתפו פעולה ביניהם ברכישת ציוד ובניצולו כדי למנוע כפילויות ולהבטיח ניצול יעיל של המשאבים.
- ג המכון ועובדיו יהיו כפופים לתקנון הפטנטים של האוניברסיטה והוראותיו יחולו עליהם.
- ד חוזי מחקר בין המכון לגורמים חיצוניים טעונים אישור מוקדם של הדקן/ים או של הרקטור, אישור וחתומה של רשות המחקר, או "בר-אילן חברה למחקר ופיתוח" לפי העניין, וחתומה הגורמים המוסמכים לכך באוניברסיטה.

8 מינויים

- א לא תוענק קביעות לחוקר בגין עבודתו במכון, ומינוי במכון לא יהיה עילה למתן קביעות באוניברסיטה.
- ב המכון רשאי להעסיק חוקרים שאין להם מינוי אקדמי אחר באוניברסיטה ובלבד שההעסקה תהיה בהתאם לתקנוני המינויים של האוניברסיטה לנהליה, כפי שייקבעו מעת לעת.
- ג קביעת הדירוג, הדרגה והעלאה בדרגה לעובדים אקדמיים במכון, יהיו בהתאם למקובל באוניברסיטה.

- ד כל הצעת מינוי או חידוש מינוי במכון טעונה אישור מוקדם של הוועד המנהל האקדמי של המכון, פרט למינוי של עוזרי מחקר לפי שעות ולמינוי הסגל המינהלי של המכון, שיהיה בידי ראש המכון.
- ה חבר סגל בעל מינוי אקדמי באוניברסיטה יכול להיות מועסק במסגרת המכון בהתאם לתנאים הבאים:
- (1) חבר סגל שאיננו מכהן כראש המכון יכול לקבל תוספת משכורת רק מהחלק של תקציב המכון הממומן על ידי מקורות חוץ. התשלום המרבי על פי סעיף זה לא יעלה על חצי משרה.
- (2) דרגתו של חבר סגל במכון תהיה זהה לדרגתו האקדמית באוניברסיטה, אך המינוי אינו מזכה את חבר הסגל בזכויות על פי תקנון שבתון וחופשה ללא תשלום או לקרן לקשרי מדע בין-לאומיים.
- (3) העסקה במכון של חבר סגל בעל מינוי באוניברסיטה טעונה אישורם של הדקן או הדקנים הנוגעים בדבר.

9 דיווחים והצעת תכניות

- א בתום כל שנת פעילות, לאחר הישיבה של הוועד המנהל האקדמי (אך לא יותר מחודשיים מתום שנת התקציב), ימסור ראש המכון לדקן או הדקנים הרלוונטיים דו"ח (כולל תפוקות מחקר) מאושר על ידי הוועד המנהל על פעילויות המכון, דו"ח ביצוע התקציב וכן תכנית מחקר ופיתוח לשנה לאחריה. הדקן יודא שפעילות המכון מילאה את יעדי המכון. סבר הדקן שיש לקיים דיון על פעילות המכון, יעביר המלצתו המנומקת לוועדה למכונים ומרכזים אשר תמליץ לרקטור אם יש לקיים דיון בוועדה המרכזת.³¹
- ב אם הקמת המכון ממומנת על ידי גורם חוץ, יימסר גם דיווח מתאים לגורם.
- ג הדקן יעביר לוועדה למכונים ומרכזים, אחת לשנה, דיווח תמציתי על פעילות כל המכונים בפקולטה שלו. ועדת מכונים ומרכזים תעביר לרקטור, אחת לשנה, דיווח על פעילותה³¹

10 ביקורת

הרקטור רשאי לבקש, מעת לעת, מוועדת מכונים ומרכזים לקיים בדיקת מעמד למכון.³ הוועדה תדווח לרקטור על תוצאות בדיקתה תוך ארבעה חודשים, ותמליץ על המשך דרכו של המכון. מסקנות הוועדה יובאו לאישור הוועדה המרכזת.

בבדיקת מעמד המכון ובהגשת מסקנותיה, תתייחס הוועדה בין היתר לנושאים אלה:

- א הרמה האקדמית של פעילות המחקר במכון.
- ב השגת תמיכה ממקורות חוץ.
- ג צורות ניהול המכון וניצול התקציבים שעמדו לרשותו בשנים הקודמות.
- ד מידת הביצוע של מטרותיו המוצהרות של המכון.

¹ אושר בסנט, בישיבה מיום ז' בטבת תשע"ד (10.12.2013).
בישיבה זו גם בוטל הסעיף הקודם:
3 (ג)
ונוספו הסעיפים החדשים:
3 (ז); 3 (ח); 9 (ג).
תחולת השינוי: 1.1.2014

- 2 אושר בסנט, בישיבה מיום כ"ו בסיון תשע"ז (20.6.2017).
בישיבה זו גם נוסף הסעיף החדש:
2 (ה);
ובוטלו הסעיפים הקודמים:
3 (ו)-(ח);
למעט סעיף קטן הקודם 3 (ו)5, שהפך לסעיף 3 (ו).
תחולת השינוי: 1.7.2017
- 3 אושר בסנט, בישיבה מיום י"א בחשון תשע"ח (31.10.2017).
תחולת השינוי: 1.11.2017
- 4 אושר בסנט, בישיבה מיום ז' בשבט תשע"ח (23.1.2018).
תחולת השינוי: 1.2.2018
- 5 אושר בסנט, בישיבה מיום י"א באייר תש"פ (5.5.2020).
תחולת השינוי: 1.6.2020
- 6 אושר בסנט, בישיבה מיום ה' באדר ב' תשפ"ב (8.3.2022).
תחולת השינוי: 1.4.2022